

שאלתה: הפרטת בתי ספר בכלל ובחברה הערבית.

ניהול עצמי, הפרטה, בית ספר פרטיים, ערבים.

הפרטה בחינוך, ערבים

.1

מספר פריט: 13040

מיון: P89

סוג: מאמר

כותר: עמדות הסגל כלפי קפיטליזם אקדמי באוניברסיטאות בישראל

מחבר: יוגב, אברהם /מקדוסי, עודד

מו"ל: מכון הנרייטה סאלד /האוניברסיטה הפתוחה

שנה: 2018

בתוך: מגמות : כתב עת למדעי ההתנהגות

כרך: (1)53

עמודים: 125-158

מילות מפתח: עמדות מורים; אוניברסיטאות; השכלה גבוהה;

תקציר:

במהלך שנות ה-2000 התחוללו באוניברסיטאות ציבוריות רבות ברחבי העולם תהליכים של תיעוש, הפרטה, השווקה ומסחור, שהחלו בשל צמצום התמיכה הציבורית בהן. השינויים בהיקף המימון הציבורי של ההשכלה הגבוהה והשלכותיהם על אופן ההתנהלות של המוסדות להשכלה גבוהה זכו לכינוי "קפיטליזם אקדמי". מושג זה מתייחס למכלול התנהגויות השוק ודמויות השוק של האוניברסיטאות בנושאי הוראה, מחקר וניהול. על אף ההבדלים בין האוניברסיטאות בישראל כולן חוו תהליכים כאלו, אולם תגובת חברי הסגל טרם נחקרה. הדיון בהשלכות הקפיטליזם האקדמי נטה להדגיש את המחיר הגבוה שהמערכת נדרשת לשלם בתמורה למעורבות בתהליכי השוק. מנגד, חברי הסגל שאימצו את האידאולוגיה הנאו-ליברלית עשויים למצוא בתהליכים אלו תגובה לגיטימית לצמצום המימון הציבורי ולתמוך בדרישה מן האוניברסיטאות להידמות יותר לארגונים עסקיים ולנהל את עתידן, ובכך להבטיח עצמאות וגמישות ניהולית. באמצעות סקר דואר מייצג של 1,538 חברי סגל בשש אוניברסיטאות ציבוריות בישראל מחקר זה שואל שתי שאלות עיקריות: מה הם המאפיינים של הקפיטליזם האקדמי באוניברסיטאות בישראל, והאם וכיצד המאפיינים האישיים של חברי הסגל, המוסד להשכלה גבוהה שהם עובדים בו והתחום המדעי קשורים להערכת עוצמת חדירתן של תופעות קפיטליסטיות לאקדמיה. ממצאי המחקר מלמדים כי חברי הסגל מזהים את הקפיטליזם האקדמי בארבעה ממדים עיקריים: צמצום סמכויות הסגל האקדמי, פגיעה במעמד הציבורי של האקדמיה, שינוי במחקר ובידע ופגיעה בהוראה. ממדים אלו נמצאו קשורים במידה רבה למאפייני המוסד ולמעורבותו בתהליכי השוק, לתמיכת חברי הסגל באימוץ הגיון השוק ובמידה מסוימת גם למאפייני הרקע האישיים והמקצועיים של חברי הסגל. אנו דנים בהמשך בהשלכות של ממצאים אלו על עתיד ההשכלה הגבוהה בישראל.

.2

מספר פריט:	13042
מיון:	P89
סוג:	מאמר
כותר:	הקבוצות השיתופיות החדשות ויחסן ללימודים במוסדות השכלה גבוהה בישראל: תכניות חדשות - תכנים ישנים?
מחבר:	טימור, דורון
מו"ל:	מכון הנרייטה סאלד /האוניברסיטה הפתוחה
שנה:	2018
בתוך:	מגמות : כתב עת למדעי ההתנהגות
כרך:	(1)53
עמודים:	245-270
מילות מפתח:	מוסדות חינוך; אוניברסיטאות; השכלה גבוהה; חדשנות פדגוגית;

תקציר:

תופעת "הקבוצות השיתופיות החדשות" שהתפתחה בשנים האחרונות היא אחד מכיווני ההתפתחות החדשים של התנועה השיתופית בישראל. חברי הקבוצות הללו מנסים להציב חלופה כפולה - לחברה הכללית מצד אחד ולקבוצים הוותיקים מן הצד האחר. הם ממשיכים את מפעליה של התנועה הקיבוצית לפי הדגם של הקבוצים השיתופיים, ובזמן הם מנהיגים דרכי שיתוף ייחודיות וכך מהווים התפתחות חדשנית ועצמאית. כממשיכי דרכן של התנועות הקיבוציות, חברי הקבוצות מתמודדים עם שאלות מהותיות שהעסיקו את הקיבוץ מאז הקמתו, כגון היחס ללימודים במוסדות להשכלה גבוהה המבטא את המתח שבין שני המוסדות המודרניים - התנועות הקיבוציות והאקדמיה. המאמר בוחן את המודל הדיאלוגי שהתפתח בין הקבוצות לבין המוסדות האקדמיים ובא לידי ביטוי בפתיחת מסלולי לימודים ייחודיים במכללות ובאוניברסיטאות שלומדים בהם חברי הקבוצות השיתופיות. מסלולים אלו, חלקם סגורים לחלוטין לחברי הקבוצות ואחרים פתוחים למחצה, מציגים תפיסה חינוכית חדשנית ומאפשרים לחברי הקבוצות השיתופיות לחזק את תפיסתם האידאולוגית הסוציאלי-דמוקרטית. המאמר בוחן גם את תהליכי הפרטה והמגזור שהתפתחו במערכת ההשכלה הגבוהה משלהי שנות ה-90 ומאפשרים את קיום התכניות, ודן בטענה שתכניות חדשות אלו משחזרות את מגמת ההתבדלות שפגעה בקיבוצים בעבר.

.3

מספר פריט:	11766
מיון:	P89
סוג:	מאמר
כותר:	הפרטה בהשכלה הגבוהה והשלכותיה על הרכב הסטודנטים: מי מצטרף בתוכניות החוץ-תקציביות לתואר השני באוניברסיטה ומדוע?
מחבר:	יוגב, אברהם /ליבנה, עדית /מקרוסי, עודד
מו"ל:	מכון הנרייטה סאלד
שנה:	2015
בתוך:	מגמות : כתב עת למדעי ההתנהגות
כרך:	(1)50
עמודים:	258-286
מילות מפתח:	אוניברסיטאות; הפרטה; עמדות; סטודנטים; תקציבים;

תקציר:

התכניות החוץ-תקציביות לתואר השני באוניברסיטאות הציבוריות בישראל הוקמו כחלק מתהליך ההפרטה במערכת ההשכלה הגבוהה. מספרן ההולך וגדל של תכניות אלו מעלה את השאלה מי הם הסטודנטים הפונים ללימודים בהן ומדוע הם עושים זאת. מחקר זה מבקש לענות על השאלה, והוא מתבסס על שאלון שהועבר בשנת הלימודים תשס"ז ל-432 סטודנטים בשבע תכניות חוץ-תקציביות ובשבע תכניות פנים-תקציביות המקבילות להן באוניברסיטת תל אביב. המחקר משווה בין שני סוגי התכניות מבחינת מאפייני הסטודנטים, מניעיהם ללימודי התואר השני ועמדותיהם כלפי האוניברסיטה. הממצאים מלמדים כי הסטודנטים בתכניות החוץ-תקציביות הם בעלי יתרון תעסוקתי לעומת הסטודנטים בתכניות המקבילות, אך נבדלים מהם גם מבחינה חברתית ולימודית. המניעים של סטודנטים אלו להמשיך ללימודי התואר השני דומים למניעי הסטודנטים בתכניות הפנים-תקציביות, אולם הם תומכים יותר בתהליך ההפרטה בהשכלה הגבוהה ופחות בתפקידים החברתיים הקלאסיים של האוניברסיטאות. נראה אפוא שהתכניות החוץ-תקציביות מאפשרות לקבוצות, השונות מאלו הנוהגות ללמוד בתכניות הפנים-תקציביות, להשתלב בלימודים מתקדמים, וכך הן מרחיבות את שוויון ההזדמנויות בהשכלה הגבוהה בישראל. עם זאת, אנו מצביעים על סוגיות חשובות הכרוכות בתכניות אלו בכל הנוגע להשפעתן על תפקידה המסורתי של האוניברסיטה הציבורית.

.4

מספר פריט:	12048
מיון:	70.65.1
סוג:	מאמר
כותר:	לוקליזציה של החינוך: אינטרס ציבורי או שירות מקומי?
מחבר:	שנקר, דניאלה
עורך:	בארי, איתי / רזין, ערן
מו"ל:	האוניברסיטה העברית בירושלים
שנה:	2015
בתוך:	דמוקרטיה מקומית בישראל : ביזור, מקומיות, השתתפות ופוליטיקה מקומית
כרך:	א
עמודים:	188-210
מקום:	ירושלים
מילות מפתח:	דמוקרטיה; רשויות מקומיות; חינוך;

תקציר:

אחד התפקידים המרכזיים שממלא השלטון המקומי הוא אספקת שירותי חינוך. במאמר זה נבקש לבחון מה תרומתו של השלטון המקומי לאי השוויון בחינוך. בניגוד למחקרי חינוך התולים את הסיבה לאי השוויון בתהליכי הפרטה והסחרה בתחום החינוך, הטענה המרכזית במאמר היא שלשלטון המקומי יש תפקיד מכריע בהפיכת המוצר הציבורי חינוך למוצר לוקלי, דיפרנציאלי שאינו שווה לכל נפש. המאמר מתאר את התהליך שבאמצעותו החינוך הפך כלי לשימור היררכיות טריטוריאליות בין מרכז לפרפריה. לוקליזציה של החינוך הוא תהליך שנוצר בשל החקיקה המאפשרת מעבר של תחומי אחריות ועשייה אל הרשויות המקומיות לצד אי הסדרה של סל שירותים אחיד לתושבים וסל תלמיד מינימלי שכל תלמיד זכאי לו. הוא מתקיים הלכה למעשה מלמטה-למעלה על ידי רשויות מקומיות שהכירו בחשיבות החינוך

לתושבים, ומתאפשר בשל חולשת מנגנוני הפיקוח הממשלתיים על הנעשה בתחום החינוך. תהליך הלוקליזציה של החינוך עלול לייצר אי שוויון הזדמנויות על בסיס טריטוריאלי, שעשוי לפגוע במוביליות הכלכלית, החברתית והתעסוקתית של אזרחים שווי זכויות. האתגר שמונח לפתחם של משרדי החינוך והפנים הוא לייצר איזון אופטימלי בין צרכים מקומיים לבין תפיסה מערכתית לאומית של חינוך, באמצעות שילוב המרכז לשלטון המקומי ואיגוד מנהלי אגפי החינוך בתהליכי עיצוב מדיניות החינוך בישראל.

.5

מספר פריט: 10453
מיון: 70.53.1
סוג: ספר
כותר: היבטים של הפרטה במערכת החינוך
מחבר: דגן-בוזגלו, נוגה
מו"ל: מרכז אדוה
שנה: 2010
עמודים: 30
מקום: תל-אביב
מילות מפתח: הפרטה; מערכת החינוך; תכניות לימודים; מוסדות חינוך; חינוך טכנולוגי;

.6

מספר פריט: 11983
מיון: 70.63.3
סוג: ספר
כותר: מערכת החינוך בישראל מופרטת
מחבר: שורק, ציון /פז, דזירה /טל, חגית
מו"ל: הסתדרות המורים בישראל
שנה: 2009
עמודים: 62
מילות מפתח: מערכת החינוך; הפרטה;

.7

מספר פריט: 8671
מיון: 70.17.2
סוג: ספר
כותר: בית-הספר (הכסף) על-פי תכנית דברת : מסחור בת-הספר
מחבר: שורק, ציון /פז, דזירה /טל, חגית
מו"ל: הסתדרות המורים בישראל
שנה: 2005
עמודים: 104

מילות מפתח: בתי-ספר; ארגון בית-הספר; רפורמה בחינוך; תקציבים; הפרטה;

.8

מספר 8681

פריט:

מיון: P22

סוג: מאמר

כותר: הערות לדו"ח ועדת דוברת, מסמך עמדה : חינוך בחברה במשבר

מחבר: קשתי, יצחק /שלסקי, שמחה /אוסצקי-לזר, שרה /אספניולי, האלה /דהאן, יוסי /יונה,

יוסי /שמידע, מרים

מו"ל: הסתדרות המורים בישראל

שנה: 2004

בתוך: פנים : כתב עת לתרבות, חברה וחינוך

כרך: 31

עמודים: 4-34

מילות חינוך; רפורמה בחינוך; חברה; ישראל; עמדות כלפי חינוך; מעמד המורה; הפרטה;

מפתח:

קישור: <http://www.itu.org.il/Index.asp?ArticleID=4839&CategoryID=749&Page=1>

.9

מספר פריט: 12713

מיון: P04

סוג: מאמר

כותר: ניהול עצמי של בתי ספר יסודיים במערכת החינוך הערבית בישראל:

מחקר משווה בין בתי ספר בשלוש רמות ניהול

מחבר: עראר, ח'אלד /אבו רומי, אמאל

מו"ל: אוניברסיטת חיפה

סידרה: סידרה חדשה

שנה: 2017

בתוך: עיונים בחינוך

כרך: 15-16

עמודים: 475-494

מילות מפתח: ניהול; בתי-ספר יסודיים; מערכת החינוך; ערבים; ישראל; ערביי ישראל;
סגנונות ניהול;

.10

מספר פריט: 11491
מיון: P108
סוג: מאמר
כותר: אוטונומיה לחינוך הערבי בישראל: זכויות ואפשרויות
מחבר: ג'בארין, יוסף /אגבארייה, איימן
מו"ל: סמינר הקיבוצים
שנה: 2014
בתוך: גילוי דעת : כתב עת רב-תחומי לחינוך, חברה ותרבות
כרך: 5
עמודים: 13-40
מילות מפתח: אוטונומיה בחינוך; ערביי ישראל;

תקציר:

מאמר זה עוסק באוטונומיה לחינוך הערבי, כסוגיה המתגרת את ההגמוניה של קבוצת הרוב בישראל. בתחילה בוחן המאמר את השיח המשפטי שעליו מבוססת התביעה למימוש הזכות לניהול עצמי בקרב החברה הערבית-הפלסטינית בישראל בכלל ובמערכת החינוך בתחומיה בתחומיה בפרט. בחלקו השני נדונות שתי האפשרויות העיקריות המסתמנות בשיח הציבורי והאקדמי למימושה של אוטונומיה זו: האחת, ברוח המודל המוצע במסמך "החזון העתידי של הערבים הפלסטינים בישראל" משרטטת אוטונומיה תרבותית כוללת ורחבה, המעוגנת בהסדרים חקיקתיים שיקנו למיעוט הערבי-הפלסטיני זכות קבוצתית לניהול עצמי בתחומים התרבותיים ויבטיחו לו, באמצעות הקמתה של מערכת חינוך אוטונומית מבחינה מינהלית וקוריקולרית — במימון מלא של המדינה ובפיקוח כללי שלה — השפעה ישירה על התכנים הפדגוגיים הנלמדים בבתי הספר הערביים. אופציה זו מתייחסת לאוטונומיה תרבותית לא-טריטוריאלית סטוטוטורית (המוסדרת בחוק), ובמסגרתה הקמת מועצה אוטונומית שתבחר על ידי בני/ות קבוצת המיעוט; האפשרות השנייה היא הקמת מינהל חינוך נפרד במסגרת משרד החינוך, לצד המינהלים הקיימים, בדומה למינהל החינוך הממלכתי-דתי, הנהנה ממידה ניכרת של חופש בניהול ענייניו הפנימיים, כלומר אוטונומיה מינהלית בתוך משרד החינוך, שאינה כרוכה בהסדרה קבוצתית כוללת ואינה קשורה למימוש אוטונומיה תרבותית.

.11

מספר פריט: 10826
מיון: P28
סוג: מאמר
כותר: פערם בין סמכות לבין אחריות והשפעתם על מערכת אחריותיות במודל הניהול העצמי: נקודת מבט של מנהלים בבתי-ספר יסודיים
מחבר: גרינשטיין, יעל /גבתון, דן
מו"ל: אוניברסיטת חיפה /אבני ראשה
שנה: 2011

בתוך: עיונים במינהל ובארגון החינוך
כרך: 32
עמודים: 13-49
מילות מפתח: אחריות; סמכותיות; ניהול בתי-ספר; סגנונות ניהול; מנהלי בתי-ספר;

תקציר:

המאמר מנסה לבחון את תפיסותיהם של מנהלי בתי-ספר יסודיים לגבי תחומי הסמכות והאחריות בעבודתם, ואת הקשר של תפיסות אלה למערכת אחריותיות ולמודל הניהול העצמי. המחקר התבסס על ראיונות עומק מובנים למחצה עם 20 מנהלים בבתי-ספר יסודיים במרכז הארץ, ש-11 מהם פועלים בניהול עצמי ותשעה בניהול שאינו ניהול עצמי. מהמחקר עולה, שמנהלים רואים באחריות ממד מרכזי בעבודתם והיא מתבטאת בפעילויות רבות מול גורמים רבים. עם זאת, הגדרת תחומי הסמכות שאמורים לעלות בקנה אחד עם האחריות לא הושלמה על-ידי הרשויות וכתוצאה מכך גם לא על ידי המנהלים עצמם. מנהלים דיווחו על סמכויות שמועברות באופן חלקי ועל העדר הגדרות ברורות של תחומי סמכות. העדר החפיפה בין סמכות לבין אחריות מוביל למערכת אחריותיות שאינה פועלת באופן מלא, בין היתר בשל מחסור בדיווח שוטף ותחושת מחויבות לתהליכי עבודה ולתוצאותיהם. ממצא מרכזי הוא שמודל הניהול העצמי אינו מוביל בהכרח לבהירות ואינו מפריד בין סמכות לבין אחריות, אם כי מנהלים שלא בניהול עצמי דיווחו על פערים משמעותיים יותר בין סמכות לבין אחריות. בסיום, יוצגו ההשלכות של הממצאים לגבי תהליכי עבודתם של מנהלים. עיונים במינהל

.12

מספר פריט: 10443
מיון: P28
סוג: מאמר
כותר: שיתוף בקבלת החלטות ותחושת אוטונומיה ושביעות רצון של מורים: הבדלים בין בתי-ספר בניהול עצמי לבין בתי-ספר שאינם בניהול עצמי
מחבר: שחר, חנה /מגן-נגר\ נגה
מו"ל: אוניברסיטת חיפה /אבני ראשה
שנה: 2010
בתוך: עיונים במינהל ובארגון החינוך
כרך: 31
עמודים: 243-269
מילות מפתח: קבלת החלטות; מורים; ניהול; ניהול בתי-ספר; סגנונות ניהול; אוטונומיה בחינוך;

.13

מספר פריט: 9842
מיון: P08
סוג: מאמר
כותר: מנהיגות במעבר: תפישת המנהיגות של מנהלי בתי-ספר יסודיים בהקשר של ניהול עצמי בישראל
מחבר: טופז, בוורלי

מו"ל: סמינר הקיבוצים
שנה: 2008
בתוך: החינוך וסביבו
כרך: 30
עמודים: 53-65
מילות מפתח: מנהיגות; מנהלי בתי-ספר; בתי-ספר יסודיים; ניהול בתי-ספר; ישראל;

.14

מספר פריט: **10073**
מיון: **46.5.3**
סוג: ספר
כותר: **ניהול עצמי של בתי ספר מרעיון למעשה**
מחבר: ניר, אדם / פירו, פאר-לי
מו"ל: מכון הנרייטה סאלד
סידרה: סקירת ספרות מקצועית
שנה: 2007
עמודים: 150
מקום: ירושלים
מילות מפתח: חינוך; ניהול; בתי-ספר; סקירת ספרות;

.15

מספר פריט: **7444**
מיון: **09.23.2**
סוג: ספר
כותר: **בתי ספר בניהול עצמי : מבט בין-לאומי**
עורך: וולנסקי, עמי / פרידמן, יצחק
מו"ל: משרד החינוך
שנה: 2003
עמודים: 274
מילות מפתח: ניהול בתי-ספר; ארגון בית-הספר; מנהיגות; תיאוריות בחינוך; ארצות-הברית; אנגליה; ישראל; מבנה ארגוני; רפורמה בחינוך; אוטונומיה בחינוך;

.16

מספר פריט: **7445**
מיון: **09.23.2**
סוג: ספר
כותר: **חזון חדש של בתי ספר בניהול עצמי : גלובליזציה, לוקליזציה ואינדיבידואליזציה**
מחבר: צ'נג, יין צ'אנג
עורך: וולנסקי, עמי / פרידמן, יצחק

מו"ל: משרד החינוך
שנה: 2003
בתוך: בתי ספר בניהול עצמי : מבט בין-לאומי
עמודים: 29-56
מילות מפתח: ניהול בתי-ספר; ארגון בית-הספר; תיאוריות בחינוך; רפורמה בחינוך; מאה
21; אוטונומיה בחינוך; מבנה ארגוני; אינטליגנציה;

מספר פריט: 7446
מיון: 09.23.2
סוג: ספר
כותר: בית ספר בניהול עצמי כארגון אינטליגנטי
מחבר: פרידמן, יצחק
עורך: וולנסקי, עמי / פרידמן, יצחק
מו"ל: משרד החינוך
שנה: 2003
בתוך: בתי ספר בניהול עצמי : מבט בין-לאומי
עמודים: 57-87
מילות מפתח: ניהול בתי-ספר; ארגון בית-הספר; תיאוריות בחינוך; אפקטיביות בית-ספרית;
אינטליגנציה; מבנה ארגוני; אוטונומיה בחינוך;

.17

מספר פריט: 7447
מיון: 09.23.2
סוג: ספר
כותר: תאוריית למידה בבית הספר בניהול עצמי
מחבר: קולדוול, בריאן ג
עורך: וולנסקי, עמי / פרידמן, יצחק
מו"ל: משרד החינוך
שנה: 2003
בתוך: בתי ספר בניהול עצמי : מבט בין-לאומי
עמודים: 89-109
מילות מפתח: ניהול בתי-ספר; ארגון בית-הספר; תיאוריות בחינוך; למידה; מבנה ארגוני;
רפורמה בחינוך; מחקר בחינוך; הישגים לימודיים; אוטונומיה בחינוך;

.18

מספר פריט: 7449
מיון: 09.23.2
סוג: ספר
כותר: חזון ארגוני בבתי ספר בניהול עצמי : מהלכים על חבל דק
מחבר: ניר, אדם / בוגלר, רונית
עורך: וולנסקי, עמי / פרידמן, יצחק
מו"ל: משרד החינוך
שנה: 2003

בתוך: בתי ספר בניהול עצמי : מבט בין-לאומי
עמודים: 135-148
מילות מפתח: ניהול בתי-ספר; ארגון בית-הספר; תיאוריות בחינוך; מבנה ארגוני; מנהיגות; קביעת יעדים; רפורמה בחינוך; אוטונומיה בחינוך;

.19

מספר פריט: 7450
מיון: 09.23.2
סוג: ספר
כותר: פיתוח בתי ספר בניהול עצמי באנגליה : שילוב בין בחירה מקומית לפיקוח מרכזי
מחבר: לבצ'יץ', רוזלינד
עורך: וולנסקי, עמי /פרידמן, יצחק
מו"ל: משרד החינוך
שנה: 2003
בתוך: בתי ספר בניהול עצמי : מבט בין-לאומי
עמודים: 151-190
מילות מפתח: ניהול בתי-ספר; ארגון בית-הספר; אנגליה; קבלת החלטות; מבנה ארגוני; רפורמה בחינוך; אוטונומיה בחינוך; תקציבים; הקצאת משאבים;

.20

מספר פריט: 7451
מיון: 09.23.2
סוג: ספר
כותר: בתי ספר בניהול עצמי : הנסיון האמריקני בפרספקטיבה היסטורית
מחבר: קירסט, מייקל
עורך: וולנסקי, עמי /פרידמן, יצחק
מו"ל: משרד החינוך
שנה: 2003
בתוך: בתי ספר בניהול עצמי : מבט בין-לאומי
עמודים: 191-206
מילות מפתח: ניהול בתי-ספר; ארגון בית-הספר; קבלת החלטות; ארצות-הברית; מבנה ארגוני; רפורמה בחינוך; אוטונומיה בחינוך;

.21

מספר פריט: 7452
מיון: 09.23.2
סוג: ספר
כותר: מניסוי חינוכי למדיניות חינוכית : מעבר בתי ספר בישראל לניהול עצמי
מחבר: וולנסקי, עמי
עורך: וולנסקי, עמי /פרידמן, יצחק
מו"ל: משרד החינוך

שנה: 2003
בתוך: בתי ספר בניהול עצמי : מבט בין-לאומי
עמודים: 207-220
מילות מפתח: ניהול בתי-ספר; ארגון בית-הספר; קבלת החלטות; מנהיגות; אוטונומיה בחינוך; רפורמה בחינוך; מבנה ארגוני;

.22

מספר פריט: 7453
מיון: 09.23.2
סוג: ספר
כותר: ההלכה והמעשה בניהול עצמי של בתי ספר ואפקטיביות בית ספרית
מחבר: צ'נג, יין צ'אנג
עורך: וולנסקי, עמי /פרידמן, יצחק
מו"ל: משרד החינוך
שנה: 2003
בתוך: בתי ספר בניהול עצמי : מבט בין-לאומי
עמודים: 221-264
מילות מפתח: ניהול בתי-ספר; ארגון בית-הספר; אוטונומיה בחינוך; אפקטיביות בית-ספרית; רפורמה בחינוך; ידע; מנהיגות; אוטונומיה בחינוך; מבנה ארגוני;

.23

מספר פריט: 9451
מיון: R1003
סוג: מחקר
כותר: The role profile of a self-management school principal in Israel - Ph.D dissertation
מחבר: Gev (Nahari), Yaffa
מו"ל: Anglia Polytechnic University
שנה: 2001
עמודים: 385
מקום: England
מילות מפתח: ניהול בתי-ספר; מינהל החינוך; ארגון בית-הספר; אוטונומיה בחינוך; מנהלי בתי-ספר; תפיסת תפקיד; עבודת דוקטורט בפורמט אלקטרוני בלבד
הערות: טקסט מלא:

תקציר:

השינויים המתרחשים כיום במערכת החינוך גורמים לשינויים בהגדרת התפקיד של המנהלים. הדעה הרווחת בין החוקרים היא שיש למצוא תבנית תפקיד אחרת, יצירתית ודינמית כדי לענות על הבעייתיות שנגרמה בעקבות השינויים שחלו בשנים האחרונות. מחקר זה נערך על מנהלים של בתי-ספר בניהול עצמי בישראל והתבסס על הנקודות האלה: 1. ניתוח תפקיד המנהל על - פי גישת המערכות - התייחסות לתפקיד כמערכת בעלת שלמות המורכבת מפרטים שיש ביניהם אינטראקציה והם מושפעים מהסביבה.

2. ניתוח תפקיד המנהל בבית-הספר בניהול עצמי - חקירת התפקיד בסביבה של שינוי ובדיקת המידה שבה התאוריות הקיימות עונות על הצרכים, ואם תפיסת התפקיד הקיימת מתאימה למתרחש בשטח.
במסגרת המחקר נוצר מודל מקורי - ELLA Triangle משולש א. ל. ה. (אדמיניסטרציה, למידה והוראה והקשר עם הסביבה).
משולש א. ל. ה. מייצג את שלושת ממדי התפקיד, את החשיבות של צוות ההוראה ואת הגמישות הנדרשת הנובעת מההשתנות המתמדת של פרופיל התפקיד.
במשולש א. ל. ה. באים לידי ביטוי ממדי התפקיד על-גבי שלושה צירים: ציר אדמיניסטרטיבי- ארגוני וציר הסביבה החיצונית - קשרי חוץ. ההדמיה הצורנית המתוארת באמצעות משולש א. ל. ה. מספקת כלי לתכנון עתידי של תפקיד מנהל בית - ספר ומנהלים בכלל.
המחקר המוצג נערך כמחקר איכותני - של חקר מקרים. נבדקו עשרה מקרים של עשרה מנהלים בתשעה בתי-ספר. כדי לבצע הצלבות (triangulation) נעשה שימוש בכמה כלי מחקר, כמו ריאיון מובנה קבוצות מיקוד, צפייה וחקר מסמכים. המודל פותח בעקבות התגבשות של "תאוריה מעוגנת בשטח" (grounded theory) הקטגוריות שנמצאו בתפקיד המנהל, שהן פועל יוצא מממצאי מחקר זה, מגדירות תאוריה חדשה כמשמעותה בתפיסת "התאוריה המעוגנת בשטח".

.24

מספר פריט:	7051
מיון:	P28
סוג:	מאמר
כותר:	מחשבות לקראת ניהול עצמי
מחבר:	נר, אדם
עורך:	קרמר-חיון, ליה
מו"ל:	אוניברסיטת חיפה, הסתדרות המורים בישראל
שנה:	2000
בתוך:	עיונים במינהל ובארגון החינוך
כרך:	24
עמודים:	101-124
מילות מפתח:	ניהול בתי-ספר; אוטונומיה בחינוך; מדיניות חינוכית; שינוי חינוכי;

.25

כותר

גוף פרטי בכל בית ספר

הערה

על תכניות למודים חזוניות בבתי הספר, הניתנות ע"י גופים פרטיים.

שנת פרסום

2008

מתוך

הד החינוך , 83(2)[3]: 8, 2008

.26

כותר

**עמדות מורים כלפי תפקוד מנהלי בתי ספר תיכוניים ציבוריים לעומת מנהלי בתי
ספר תיכוניים המנוהלים על ידי רשתות בחינוך הערבי / ח'אלד אבו-עסבה ומנאר
מסרי אבו ליל**

מחבר/יוצר

אבו-עסבה, ח'אלד (מכללה אקדמית לחינוך אלקאסמי , מכללת בית ברל בית ספר
לחינוך והוראה)

אבו ליל, מנאר מסרי (אורנים המכללה האקדמית לחינוך)

שנת פרסום

2016

מתוך

ג'אמעה, 19, 2 (2016), עמ' 177-204

שפה

עברית

תקציר

מחקר זה מנסה לענות על שלוש נקודות הנוגעות להפרטת בתי ספר: 1. תפקוד
מנהלי בתי ספר תיכוניים ציבוריים לעומת מנהלי בתי ספר תיכוניים המנוהלים על ידי
רשתות בחינוך הערבי. 2. בעד ונגד הפרטת בתי ספר. 3. שיקולים בבחירת מקום
העבודה בשני סוגי בתי הספר, ואתגרים עתידיים. המחקר בוצע בשיטת המחקר
האיכותני, בהתבסס על ראיונות חצי מובנים עם שמונה מורים. ארבעה מורים מבי"ס
תיכון ציבורי וארבעה מורים מבי"ס תיכון המנוהל על ידי רשת חינוכית בצפון הארץ.

.27

כותר

ביד נעלמה ובזרוע נטויה - היבטים פדגוגיים של הפרטת החינוך / ניר מיכאלי

הערה

בעשור האחרון, ניכר גידול משמעותי במעורבותם של ארגונים פרטיים שונים בבתי הספר בפרט, ובמערכת החינוך, בכלל. בדיון הציבורי נוטים להדגיש את המשמעויות הכלכליות של תהליכי ההפרטה, קרי, את העובדה שככל שאספקתם של שירותי חינוך תועבר מידי המדינה לידיים פרטיות כך ייווצרו פערים ברמת שירותי החינוך, וממילא אלו שידם משגת יזכו בשירותים איכותיים יותר. (מתוך המאמר).

מחבר/יוצר

מיכאלי, ניר

שנת פרסום

2008

מתוך

מפנה: במה לעניני חברה, 58: 27-32, 2008

שפה

עברית

קישורים

.28

כותר

הפליה ניאו-ליברלית: בחזרה אל המסה "מחשבה ביקורתית בצל המשפט" (2012) / ליאורה בילסקי, עפרה בלוק

מחבר/יוצר

בילסקי, ליאורה (אוניברסיטת תל-אביב הפקולטה למשפטים)

בלוק, עפרה

שנת פרסום

2018

מתוך

תיאוריה וביקורת, 50 (חורף 2018), עמ' 175-194

שפה

עברית

תקציר

במאמר זה חוזרות ליאורה בילסקי ועפרה בלוך אל המסה "מחשבה ביקורתית בצל המשפט" משנת 2012 על מנת לבחון מחדש את שאלת הקשר בין חשיבה ביקורתית לרפורמה משפטית. המאמר הנוכחי מוקדש לבחינת השינויים שצמחו בשנים האחרונות במנגנון ההפליה בישראל, בתגובה לביקורת ולהגבלות המשפטיות על הפליה מדינתית מסורתית. ההפליה החדשה, המכונה במאמר זה "הפליה ניאו-ליברלית", פועלת באמצעות הפרטה מוגברת של סמכויות הממשלה והפעלת היגיון שוקי בחלוקת משאבים ציבוריים. אל מנגנונים אלה, המטשטשים את קיומה של הפליה, נוסף שינוי ברמת השיח, המכונה רסיגניפיקציה: ניכוס מושגים ביקורתיים בדרך המעקרת אותם מכל אפשרות לשינוי מבני, ובו בזמן מקנה לפרקטיקות ההפליה החדשות חזות פרוגרסיבית וליברלית. בילסקי ובלוך טוענות כי האפשרות לרסיגניפיקציה אינה פרי של טעות אסטרטגית, אלא היא אינהרנטית למפגש שבין תיאוריה ביקורתית ומשפט. ולכן, במקום לנסות למנוע את התופעה, המאמר מציע כי יש בכוחה של התיאוריה הביקורתית לחשוף את פעולת הרסיגניפיקציה ולרתום אותה לטובת קבוצות מוחלשות ומודרות.

29.

Multiple paths towards education privatization in a globalizing world: a cultural political economy review.

Authors:

Verger, Antoni¹

Fontdevila, Clara¹

Zancajo, Adrián¹

Source:

Journal of Education Policy. Nov2017, Vol. 32 Issue 6, p757-787. 31p.

Document Type:

Article

Abstract:

Over the last two decades, education privatization has become a widespread phenomenon, affecting most education systems and giving place to a consistent increase in private school enrolment globally.

However, far from being a monolithic phenomenon, privatization advances through a variety of context-sensitive policy processes that translate into multiple policy outcomes. This paper aims at understanding why and how education privatization unfolds in a broad variety of settings and, to this purpose, examines the different manifestations of education privatization on the light of Cultural Political Economy (CPE). The conceptual and analytical tools provided by CPE prove to be particularly well suited to explore such a multi-faceted and multi-scalar phenomenon. CPE has helped us to capture the intersect and tension between different drivers (global and local, material and ideational) of education privatization through the evolutionary mechanisms of variation, selection and retention. On the basis of a systematic literature review methodology, encompassing 227 research papers, the article identifies and systematizes six different paths towards education privatization – understood as groups of frequently associated circumstances, mechanisms and courses of action leading to privatization. Conceived as ideal types, these different paths ultimately allow for a richer understanding of education privatization and show that the international diffusion of education privatization norms and discourses is far from producing policy convergence at a global scale.

30.

The social justice implications of privatisation in education governance frameworks: a relational account.

Authors:

Robertson, SusanL.1 (AUTHOR) s.l.robertson@bristol.ac.uk

Dale, Roger1 (AUTHOR)

Source:

Oxford Review of Education. Aug2013, Vol. 39 Issue 4, p426-445. 20p.

1 Diagram, 1 Chart.

Document Type:

Article

Abstract:

This paper explores the social justice implications of two, 'linked', governance developments which have been instrumental in reshaping many education systems throughout the world: the 'privatising' and 'globalising' of education (Klees, Stromquist, & Samoff, 2012). We argue that such education governance innovations demand an explicit engagement with social justice theories, both in themselves, and as offering an opportunity to address issues of social justice that go beyond the re/distribution of education inputs and outputs, important though these are, and which take account of the political and accountability issues raised by globalising of education governance activity. To do this we draw upon Iris Marion Young's concept of 'the basic structure' and her 'social connection model' of responsibility (Young, 2006a,b) to develop a relational account of justice in education governance frameworks.

31.

Privatisation and marketisation of higher education in Indonesia: the challenge for equal access and academic values.

Images

Chart

Authors:

Susanti, Dewi1 dewi• susanti@mail.harvard.edu

Source:

Higher Education (00181560). Feb2011, Vol. 61 Issue 2, p209-218.

10p. 1 Chart.

Document Type:

Article

Abstract:

Increasing costs of running educational institutions and funding educational programs, coupled with decreasing government subsidies to support such costs, have made privatisation and marketisation of higher education a common phenomenon throughout the world. The article presents the development of this trend in Indonesia utilizing two recent government regulations: Badan Hukum Milik Negara (BHMN/State Owned Legal Institution) law of 1999, and Badan Hukum Pendidikan (Educational Legal Institution) law of 2009. Three main criticisms to the regulations include impartiality towards low-income students, the government's reduced responsibility and commitment to education, and commercialization of public universities. The article argues that the regulations and their main criticisms have failed to address the underlying causes to educational inequity and the lack of emphasis on the impacts of privatisation and marketisation on academic values and purposes of higher education. The article emphasizes the need to revisit the purposes of higher education, to reinforce academic standards and values, and to strengthen the teaching profession.

32.

**THE SOCIAL JUSTICE IMPLICATIONS OF PRIVATISATION IN
EDUCATION GOVERNANCE FRAMEWORKS: A RELATIONAL
ACCOUNT.**

Authors:

ROBERTSON, SUSAN L.1, s.l.robertson@bristol.ac.uk

Source:

Educacao & Sociedade; jul-set2013, Vol. 34 Issue 124, p1-19, 19p

Document Type:

Article

Abstract:

This paper explores the social justice implications of two, 'linked', governance developments which have been instrumental in reshaping many education systems throughout the world: the 'privatising', and 'globalising' of education (Klees, Stromquist and Samoff, 2012). I argue that such education governance innovations demand an explicit engagement with social justice theories, both in themselves, and as offering an opportunity to address issues of social justice that go beyond the re/distribution of education inputs and outputs, important though these are, and which take account of the political and accountability issues raised by globalising of education governance activity. To do this I draw upon Iris Marion Young's concept of 'the basic structure' and her 'social connection model' of responsibility (Young, 2006a; Young 2006b) to develop a relational account of justice in education governance frameworks.

33.

Hidden Privatization and its Impacts on Public Education.

Authors:

CATLAKS, GUNTARS1

Source:

Our Schools / Our Selves; Summer2014, Vol. 23 Issue 4, p189-198,
10p

Document Type:

Article

Abstract:

The article discusses privatization and its effect on the public nature of education, based on the study commissioned by global teacher unions

federation Education International in 2006, on education reforms and how they affect public education. Topics discussed include terminology and practice of hidden privatization, endogenous and exogenous as two key privatization types, and effects of privatization such as government using contracts, targets and performance monitoring to manage education.